

p. Gięrbisz

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefon dyżurny: 21-34-34
Telex: 816-436

BS/132/50/90

CHARAKTERYSTYKA OPINII NA TEMAT OBCHODÓW ŚWIĘTA 22 LIPCA

Warszawa, maj 1990 r.

Celem opracowania jest prezentacja postaw aprobujących zniesienie bądź utrzymanie Święta 22 lipca jako święta o charakterze państwowym. W ostatnim sondażu przeglądowym za jego zniesieniem opowiedziało się 36,9, za utrzymaniem - 35,9, nie miało sprecyzowanego zdania na ten temat 27,2% respondentów¹.

Otrzymane wyniki wskazują, że propozycja zniesienia Święta Odrodzenia znajduje akceptację przede wszystkim wśród respondentów, którzy pozytywnie oceniają *obecną sytuację polityczną i gospodarczą kraju oraz materialne warunki życia*. Pogląd o zniesieniu Święta spotkał się również z największą aprobatą wśród przewidujących, iż w powyższych sferach nastąpi w ciągu dwóch najbliższych lat zdecydowana lub lekka poprawa. Stanowisko w kwestii utrzymania Święta 22 lipca było akceptowane głównie przez respondentów negatywnie oceniających obecną, jak i przewidywaną sytuację w Polsce.

Obok oceny rzeczywistości obecnej i poglądów związanych z przyszłością bardzo silnie oddziałującym czynnikiem okazała się *ocena lat 1944-89 w dziejach Polski*. Niekorzystna ocena powojennej historii Polski łączy się z akceptacją zniesienia Święta, a pozytywna ocena - z poglądem, iż należałoby je utrzymać. Również opinia o własnych poglądach politycznych okazała się czynnikiem kształtującym ocenę Święta Odrodzenia - pogląd o zniesieniu Święta pojawiał się częściej wśród ankietowanych określających swoje poglądy jako prawicowe, rzadziej wśród określających je jako lewicowe.

Stanowisko aprobujące zniesienie Święta Odrodzenia wiąże się pozytywnie również z wykształceniem i dochodem na osobę w rodzinie. Przeciwnikami Święta częściej są mężczyźni niż kobiety oraz mieszkańcy miast, zwłaszcza dużych, niż mieszkańcy wsi. Dane wykazały, że wiek respondentów nie miał znaczenia dla poglądu na ten temat.

¹ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia" (4) realizowany w dniach 20-24 kwietnia 1990 r. na reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności Polski (N=1387). Pytanie brzmiało: *Gdyby odbyło się referendum na temat Święta Odrodzenia 22 lipca, to był(a)by Pan(i) za: 1) zniesieniem, 2) pozostawieniem, 3) trudno powiedzieć.*

Respondenci, którzy nie potrafili jednoznacznie określić swego poglądu na temat Święta Odrodzenia, to osoby charakteryzujące się średnio niższym - w stosunku do zwolenników bądź przeciwników święta - wykształceniem i dochodem. Najczęściej są to mieszkanki wsi. W ocenie aktualnej sytuacji kraju i historii PRL starają się raczej unikać odpowiedzi, natomiast w jej przewidywaniu zbliżają się do opinii wyrażanych przez zwolenników utrzymania rocznicy Manifestu Lipcowego. Wyniki te wskazują, że to właśnie oceny aktualnej i byłej sytuacji Polski zadecydowały o wyodrębnieniu się tej grupy respondentów, a także o ważności tych ocen dla społecznej opinii o Święcie.

Pytanie na temat obchodów 22 lipca jako święta państwowego zadano, kiedy była już znana decyzja Sejmu o jego zniesieniu. Pomimo to, opinie były silnie spolaryzowane, co można traktować jako wyraz istniejących podziałów politycznych w społeczeństwie na tle oceny powojennego okresu Polski.

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych i ich postaw	Wskazania w ewentualnym referendum na temat Święta Odrodzenia 22 lipca		
	zniesienie święta	pozostawienie święta	trudno powiedzieć
Ogółem	36,9	35,9	27,2
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	40,8	34,2	24,9
Kobiety	32,9	37,6	29,5
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	29,6	40,6	29,8
Miasto	41,4	33,1	25,5
Średnia dochodów na osobę w rodzinie w tys.zł	404,0	313,9	296,5
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	30,6	39,2	30,2
Zasadnicze zawodowe	32,6	35,0	32,4
Średnie	41,0	35,8	23,1
Wyższe	59,7	25,2	15,1
<u>Ocena poglądów politycznych</u>			
Lewicowe	26,6	48,6	24,8
Centrystyczne	35,2	38,8	26,0
Prawicowe	57,2	23,8	19,0
<u>Ocena lat 1944-89</u>			
Zdecydowanie dobra i dobra	24,6	53,4	22,0
Częściowo dobra, częściowo zła	27,1	43,8	29,1
Zdecydowanie zła i zła	59,0	20,6	20,4
<u>Ocena obecnej sytuacji politycznej</u>			
Bardzo dobra, dobra, raczej dobra	48,2	27,8	23,0
Ani dobra, ani zła	30,0	42,8	27,1
Bardzo zła, zła, raczej zła	24,5	50,4	25,1
<u>Ocena obecnej sytuacji gospodarczej</u>			
Bardzo dobra, dobra, raczej dobra	42,8	32,4	24,8
Ani dobra, ani zła	26,5	26,0	29,5
Bardzo zła, zła, raczej zła	36,1	38,8	25,1
<u>Ocena materialnych warunków życia</u>			
Bardzo dobra, dobra, raczej dobra	46,9	36,0	17,1
Ani dobra, ani zła	41,8	29,8	28,4
Bardzo zła, zła, raczej zła	35,2	38,2	26,6
<u>Przewidywana sytuacja polityczna</u>			
Zdecydowanie poprawi się i raczej poprawi się	42,7	33,4	23,9
Pozostanie bez zmian	29,4	41,2	29,4
Zdecydowanie pogorszy się i raczej pogorszy się	26,5	43,4	30,1
<u>Przewidywana sytuacja gospodarcza</u>			
Zdecydowanie poprawi się i raczej poprawi się	42,9	33,1	24,0
Pozostanie bez zmian	35,2	39,1	25,7
Zdecydowanie pogorszy się i raczej pogorszy się	22,5	43,8	33,7
<u>Przewidywane materialne warunki życia</u>			
Zdecydowanie poprawią się i poprawią się	43,0	32,0	25,0
Pozostaną bez zmian	40,4	36,2	23,4
Zdecydowanie pogorszą się i raczej pogorszą się	25,5	44,1	30,4